

HORIZONT 2020/12

Migrációkutató Intézet

Pénzváltó Nikolett – Vargha Márk: **(Ne) folytassa, Sophia!** –
Az Irini művelet kilátásai

Pénzváltó Nikolett – Vargha Márk:

(Ne) folytassa, Sophia! –

Az Irini művelet kilátásai

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió 2015-ben útjára indított, Sophia elnevezésű földközi-tengeri műveletét számos kritika érte, elsősorban amiatt, hogy egyes tagállamok szerint a művelet az irreguláris migrációt ösztönző tényezőként szolgált. A Sophia utódjaként született meg 2020 tavaszán az Irini művelet, amelynek mandátuma elsődlegesen már a líbiai fegyverembargó betartására koncentrál.

A Migrációkutató Intézet legújabb elemzése az Irini művelet kilátásait vizsgálja. Először elhelyezi a műveletet az Európai Unió tengeri műveleteinek rendszerében, ismerteti és értékeli az előzményként működő Sophia műveletet, majd bemutatja az Irini jogi hátterét. Ezt követően a missziót a líbiai háború kontextusában értékeljük, és rámutatunk azokra a törésvonalakra, szembenálló politikai és hatalmi érdekekre, amelyek a rendkívül vitatott művelet elindításának hátterében állnak. Amellett érvelünk, hogy az Irini jelenlegi formájában számos kockázatot hordoz az Európai Unióra nézve.

2. AZ IRINI HELYE AZ EURÓPAI UNIÓ TENGERI MŰVELETEINEK RENDSZERÉBEN

Az Európai Unió jelenleg két tengeri katonai műveletet folytat: a dél-spanyolországi Rotából irányítják az EUNAVFOR Somaliát, ismertebb nevén Atalantát, Rómából pedig az EUNAVFOR MED-et, ismertebb nevén az Irinit.

Az Atalanta az Afrika szarvánál elszaporodott kalózhajók tevékenységének letörésére irányul. Különösen fontos ugyanis, hogy az ENSZ élelmiszersegély-szállítmányai biztonságosan célba érjenek. A 2008-ban életre hívott misszió – melyben Németország

ABSZTRAKT

Az Európai Unió 2020 tavaszán indította el EUNAVFOR MED Irini nevű műveletét a Földközi-tenger középső térségében. Az Irini elsődleges feladata az ENSZ líbiai fegyverembargójának betartatása. A művelet elindításával az EU azt a politikai üzenetet szándékozott küldeni, hogy elkötelezett a líbiai béke mellett. A kemény kompromisszumok árán elfogadott művelet azonban jelenlegi formájában számos kockázatot rejt magában. Az Irini a nemzetközileg (és az EU által is) elismert líbiai kormányal szemben álló erőket részesíti előnyben, amivel az Európai Unió nem csupán hiteltelenségét teszi kockára, hanem saját stratégiai érdekei ellen is cselekszik.

viszi a legnagyobb szerepet – mandátumát a közelmúltban újabb egy évvel, 2021. május 31-ig meghosszabbították.¹

Az Irini² nem az első katonai művelet a Földközi-tenger középső térségében,³ közvetlen előzménye a Sophia.⁴ Ennek elindításáról 2015. május 18-án született döntés az Európai Unió Tanácsában. Kezdetben az volt a célja, hogy azonosítsa, lefoglalja és megsemmisítse az embercsempészek hajóit, s hogy ezáltal hálózataikat végzetesen meggyengítse. A missziót négy fázisra osztották. Az elsőnek a „Kitelepülés és felmérés” címet adhatjuk, célja a hálózatok üzleti modelljének feltárása volt. A második: „Megerősítés és biztosítás”, amely lehetővé tette a gyanús hajókra való átszállást, azok átkutatását és szükség esetén lefoglalását. Ezt követte a harmadik: „Semlegesítés/felszámolás”, azaz a hajók megsemmisítése, végül pedig a negyedik: „Visszatelepítés”, azaz a katonai erők visszairányítása, s ezzel a művelet befejezése.⁵ A Sophia feladatait ezután a Tanács kétszer is kibővítette. Először 2016. június 16-án a líbiai parti őrség képzésével és az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) a líbiai fegyverembargóra vonatkozó 2292-es és 2357-es határozata betartásának ellenőrzésével. Majd 2017. július 25-én újabb három feladattal: monitoring mechanizmus felállításával, amely a líbiai parti őrség és haditengerészet képzése hatékonyságának ellenőrzésére volt hivatott; a líbiai illegális, az ENSZ BT 2146-os és 2362-es határozatait sértő olajexportról történő információgyűjtéssel; valamint a FRONTEX-nek és az EUROPOL-nak átadásra kerülő, az embercsempészetre vonatkozó információgyűjtéssel.

A Sophia művelet végleges szakmai-politikai értékelése várat magára, de (végül) ötéves mandátumának félidejében már megjelentek olyan vélemények, melyek szerint nemcsak a Líbiával kapcsolatos – idén az Irinire szinte teljes egészében átruházott – pluszfeladatai, hanem az alapfeladat teljesítésének tekintetében sem mondható sikeresnek. A csempészhálózatokat nem sikerült megtörni, s így a közép-mediterrán útvonalon a migráció – láthatóan időszakos – mérséklődése szintén nem a Sophia érdeme. Sőt, a migránsokat mentő NGO-k kutatási-mentési műveletként tekintettek rá, így jelenléte inkább *pull factor*ként írható le; az embercsempészek adaptálódtak a helyzethez (megsemmisíthető hajók helyett olcsó, eldobható, felfújható gumicsónakokra váltottak); Líbia instabilitása szintén komoly akadálya volt a sikernek, s a migráció kezelése túlságosan nehéz és több területen összehangolt lépéseket kívánó kihívás ahhoz, hogy

¹ MANARANCHA 2020. A műveletről bővebben lásd: MARSAI 2011.

² A béke ókori görög istennője után nevezték el.

³ Jelenleg három FRONTEX-művelet zajlik még a Földközi-tengeren: a nyugati térségben az Indalo, a középsőben a Themis, a keletiben a Poseidon működik. Ezek ismertetésétől most eltekintünk, rövid ismertetőjüket lásd itt: COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION 2020a.

⁴ A Schleswig-Holstein mentőhajón 2015. augusztus 24-én, 04:15-kor született szomáli kislány után nevezték el így az EU kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének kezdeményezésére. Maga a kislány Sophia von Schleswig-Holstein porosz hercegnő keresztnevét kapta. A műveletről bővebben lásd: MOLNÁR 2019.

⁵ CSEH 2020, 20.

pusztán egy művelettől érzékelhető eredményeket lehessen elvárni.⁶ Figyelemre méltó a londoni parlament felsőházi tagjainak a fentiekén túli további kritikus megállapítása is: a művelet mandátumának rögzítését nem előzte meg kellő mennyiségű információgyűjtés; elégtelen volt a többi földközi-tengeri misszióval (a FRONTEXéivel és az égei-tengeri NATO-műveletekkel) való kooperáció és koordináció; a csempészet finanszírozási mechanizmusának bizonyosan vannak az EU hatókörén kívül eső részei stb.⁷

3. AZ IRINI JOGI HÁTTERE

A Tanács 2020. március 25-ei határozatában döntött az Irini elindításáról.⁸ A jogszabály bevezetőjének 1. pontja utal a 2020. január 19-ei berlini Líbia-konferenciára, ahol a résztvevők egyhangúlag kifejezték, hogy tiszteletben tartják és implementálják az ENSZ BT 1970-es határozatát, mely 2011. február 26-án először rendelkezett a líbiai fegyverembargóról, valamint az azt követő hasonló témájúakat (2292-es és 2473-as). A 2. pontban utalnak arra, hogy a BT a konferencia után egy hónappal, február 12-én üdvözölte azt, és felszólított minden tagállamot, hogy tartsa tiszteletben a fegyverembargót, s ne vegyenek részt a líbiai konfliktusban vagy ne tegyenek olyan lépéseket, amely azt elmélyítheti. A 3. pont utal a líbiai kőolaj jogellenes (vagyis nem a nemzetközileg elismert líbiai kormányon keresztül zajló) exportját megkísérlő törekvéseket elítélő 2509-es BT-határozatra. A 4. pontban meghatározzák az elsődleges feladatot: a fegyverembargó betartatását, s másodlagos feladatokként a hozzájárulást a jogellenes kőolajexport megakadályozásához, a líbiai parti őrség és haditengerészet képzését és kapacitásainak növelését, valamint az embercsempészet visszaszorítását. Az 5–10. pont eljárási kérdésekről rendelkezik.

A rendelet 1–5. cikke kötőerővel erősíti meg a bevezetőben foglaltakat, 6. cikke az olasz Fabio Agostinit nevezi meg parancsnokként, 7. cikke Rómát a művelet székhelyeként. A 8. cikk a politikai és stratégiai, a 9. a katonai irányításról, a 10. a más EU-s szervekkel – FRONTEX, EUROPOL, EUROJUST, EASO, SATCEN – és releváns egyéb missziókkal való koordinációról rendelkezik. Ez utóbbi különösen fontos, mivel ezek a szervek delegálnak munkatársakat az Irini úgynevezett bűnügyi információs csoportjába (*Crime Information Cell*, CIC). A 11. cikk kimondja, hogy a műveletben EU-n kívüli ország is részt vehet, meghívás alapján. A 12–15. cikkek technikaiak, ezekben rögzítik egyebek mellett, hogy a művelet előirányzott költségvetése 9 837 800 euró és azt, hogy 2021. március 31-én befejeződik.

---

⁶ TARDY 2017, 4.

⁷ LORDOK HÁZA 2016.

⁸ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION 2020b.

4. AZ IRINI MŰVELET A LÍBIAI HARCOK KONTEXTUSÁBAN

A líbiai háború az utóbbi években úgynevezett helyettesekkel vívott (más néven proxy) háborúvá alakult át. A külső szereplők saját érdekeik által vezérelve különböző oldalakat támogatnak a konfliktusban. A Tripoli székhelyű, az ENSZ (és az EU) által hivatalosan elismert Nemzeti Egyetértés Kormányát (GNA) támogatja tevékenyen Törökország, Katar és Olaszország, míg a Khalífa Haftar tábornok által vezetett, Tobruk székhelyű Líbiai Nemzeti Hadsereget (LNA) segíti az Egyesült Arab Emírségek, Egyiptom, Jordánia, Oroszország, illetve Franciaország. A külföldi fegyver- és lőszerutánpótlás segíti az erőszak folyamatos fenntartását az észak-afrikai országban, ahol már 2011 óta háború dúl, valamint nagymértékben hozzájárul a fegyveres harc további eszkalációjához. Számos bizonyíték áll rendelkezésre arról, hogy a líbiai felek külföldről kaptak fegyvereket, illetve ENSZ-jelentések is megfogalmazták, hogy egyes államok szisztematikusan megsértik a fegyverembargót.⁹ 2020 februárjában még az ENSZ képviselője is úgy nyilatkozott, az embargó „egy vicc”-é vált, utalva ezzel annak negligálására.¹⁰

A líbiai konfliktus az Európai Unió stabilitását is negatívan érinti, gondoljunk akár az irreguláris migráció vagy a terrorizmus problémakörére. Az EU törekvése tehát a líbiai fegyverembargó sikeresebb betartatására – ami mandátuma értelmében az Irini elsődleges feladata – elméletben mindenképpen üdvözlendő. A probléma a részletekben és a gyakorlati megvalósíthatóságban rejlik. Az EU önmagában nem képes az ENSZ-embargó kikényszerítésére, beszéljünk akár szankciók, akár katonai kényszerítő eszközök alkalmazásáról. Ennek költségei túlságosan nagyok lennének mind anyagi, mind politikai értelemben.¹¹ Nélkülözhetetlen előfeltételként hiányzik az egységes európai uniós Líbia-politika is, elég csak az EU két meghatározó állama, Franciaország és Olaszország közti érdekütközésre gondolni (előbbi az LNA, míg utóbbi a GNA legjelentősebb EU-n belüli támogatója). Az Irini művelet megszavazásával az EU egy, a Földközi-tengerre koncentráló, tengeri embargós forgatókönyvről döntött, a líbiai szárazföldi határt is ellenőrző teljes embargó vagy szankciók bevezetése helyett.¹² A művelet elindításával az EU hivatalosan azt a politikai üzenetet kívánta küldeni, hogy elkötelezett a fegyverembargó betart(at)ása mellett. A gyakorlatban azonban a művelet mégsem az EU-ról alkotott pozitív képet erősíti, sőt. Az Irinit ugyanis nem lehet pártatlannak tekinteni: a földközi-tengeri művelet azt az útvonalat ellenőrzi, amelyen keresztül Törökország szállít fegyvert a nemzetközileg – és az EU által is – elismert líbiai kormánynak. A GNA-val szemben álló Haftar csapatai ezzel szemben jellemzően az egyiptomi–líbiai szárazföldi határon keresztül, illetve légi úton kapják az utánpótlást, amit az Irini nem ellenőriz. Az EU így az Irini művelettel végeredményben,

---

⁹ WINTOUR 2019.

¹⁰ MEGERISI 2020.

¹¹ KAIM–SCHULZ 2020.

¹² *Ibid.*

hipokrita módon éppen az LNA-t erősíti a GNA-val szemben. Ezeknek a tényeknek az ismeretében nem meglepő, hogy a GNA visszautasította az Irini műveletet, és Fáiz asz-Szarrádzs miniszterelnök Haftar támogatásával vádolta meg az Európai Uniót.¹³

5. A HATÉKONY NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI FELLÉPÉS AKADÁLYA: SZEMBENÁLLÓ POLITIKAI ÉS HATALMI ÉRDEKEK

Miért fogadhattak el az európai uniós döntéshozók egy ennyire sokat bírált műveletet? Az összes EU-tagállamnak egységes álláspontra jutni, különösen a külpolitikát érintő kérdésekben, soha nem egyszerű. A Sophia művelet befejezését követően komoly erőfeszítések és kompromisszumok eredményeként sikerült elérni, hogy újabb művelet indulhasson a Földközi-tengeren, demonstrálva az EU politikai elkötelezettségét, különösen annak fényében, hogy a szervezet folyamatos kritikák érték, amiért nem tesz eleget a líbiai konfliktus megoldása érdekében. Ha az Irini művelet jelenlegi formájának okait keressük, több politikai-stratégiai törésvonalat is azonosíthatunk.

Egyrészt kiemelhetjük a migráció kérdéskörével kapcsolatos tagállami álláspontok különbözőségét. Az EU-tagállamok közül leginkább Ausztria és Magyarország ellenezte egy, a Sophiához hasonló tengeri művelet indítását attól tartva, hogy az „meghívólevélként” szolgálna az irreguláris migránsok számára a földközi-tengeri átkeléshez. A Sophia művelet 2015 és 2020 között közel negyvenötezer migránst mentett ki a tengerből.¹⁴ Elsősorban a magyar és az osztrák tiltakozás miatt helyezték az Irini műveleti területét keletebbre, illetve távolabb (legalább száz kilométerre) a líbiai partoktól, ahol kisebb az esélye annak, hogy tengeri mentést kelljen végezni.¹⁵ Ezért született döntés arról is, hogy a műveletet négyhavonta felülvizsgálják abból a szempontból, nincs-e migrációt vonzó hatása.¹⁶

Itt kell megemlítenünk Málta reakcióját. A máltai kormány nem sokkal annak elindulása után kilépett az Iriniből, melyben legénység felajánlásával vett részt (a többi tagállam dologi hozzájárulást teljesített). A szokatlanul kemény lépést egyrészt azzal indokolta, hogy a művelet főleg a török állam által az egységkormányoknak címzett fegyverszállítmányokat célozta és az EU nem kezelte a kelet-líbiai, a Haftar-csapatoknak Egyiptom felől szállított fegyverek problémáját, ezzel pedig nem segíti elő az arab ország stabilitását, sőt a helyzet súlyosbodásához, a migrációs nyomás növekedéséhez járul hozzá.¹⁷ Ez az egységbontás feszültséget keltett az EU-ban, Josep Borrell kül- és biztonságpolitikai főképviselő is bírálta.¹⁸ Egyes máltai miniszterek török illetékesekkel folyamatosan egyeztettek a kilépést megelőzően. A kilépés másik indoka az volt, hogy

¹³ MIDDLE EAST MONITOR 2020.

¹⁴ SUNDERLAND 2020.

¹⁵ EUROPEAN EXTERNAL ACTION SERVICE 2020.

¹⁶ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION 2020b.

¹⁷ VELLA 2020a.

¹⁸ VELLA 2020b.

a közösség az Irini keretében sem kezeli a tengeri migrációt. Azaz a kutatási-mentési tevékenység teljes egészében az NGO-kra marad, akiknek nem érdeke a nyomás csökkentése, épp ellenkezőleg. Szükséges megjegyezni, hogy a máltai kormány a líbiai egységkormányval kétoldalú tárgyalásokat folytatott és folytat a témában, Robert Abela új miniszterelnök első hivatalos útján a háborús károkat szenvedett Tripoliba látogatott, ahol támogatásáról biztosította az asz-Szarrádsz-adminisztrációt,¹⁹ valamint forródrót is létesült a máltai kormány és a líbiai parti őrség között. Feltételezhető az is, hogy e nexus miatt éles kritikák érték volna és a kilépéssel azoknak kívánt elébe menni.²⁰ Valletta partnerei támogatásának és szolidaritásának hiányára hivatkozva azzal is fenyegetőzött, hogy az Irini harmadik legmagasabb rangú tisztjének kinevezését megvétőzza,²¹ végül azonban erre nem került sor.

A migráció problémaköre a kérdésnek azonban csak az egyik eleme. Legalább ennyire fontos a sajtóban ritkábban említett másik tényező: a török–görög/ciprusi hatalmi vetélkedés a Földközi-tenger keleti medencéjében. Törökország 2019. november 27-én egyetértési megállapodást írt alá a GNA-val közös tengeri határaik kijelöléséről.²² Ez a – nemzetközi jogi szempontból egyébként igencsak megkérdőjelezhető – megállapodás azonban görög érdekeket sért, és Görögország által sajátjának tartott felségvizekre formál igényt. A görögök és a törökök is úgy érzik, hogy a másik be akarja őket keríteni, sarokba szorítani a régióban, és fenyegetésként tekintenek egymás lépéseire. Athénnek így érdekévé vált a GNA bukása: egyrészt régi-új szövetségeseitől fosztaná meg Törökországot és visszaszorítaná annak térségbeli befolyását, másrészt a török–líbiai határmegállapodás semmissé nyilvánításával az Ankara számára megszűnne hivatkozási alapként szolgálni a tengeri határvitákban. A határkérdést tovább bonyolítja, hogy az összekapcsolódott a mélytengeri kőolaj- és földgázmezők feltárása körüli küzdelemmel. Törökország saját és az Észak-ciprusi Török Köztársaság érdekeit szem előtt tartva folyamatosan akadályozza a Ciprus körüli földgázmezők feltárását, valamint a görög–ciprusi–izraeli kezdeményezésű EastMed tengeralatti földgázvezetés megépítését. A Ciprusi Köztársaságnak tehát a sziget megosztottsága miatti évtizedes konfliktus mellett energiapolitikai szempontból is érdekévé vált a török törekvések ellensúlyozása.²³

Végül harmadik elemként kiemelhetjük a francia érdekeket. Párizs, ahogyan arra fentebb már utaltunk, az LNA legjelentősebb európai uniós támogatója. A franciák az iszlamista terrorizmus elleni stabilizáló erőt látják Haftar tábornokban. Franciaország tehát bizonyára örömmel fogadta az Irini művelet mandátumának alakulását.

---

¹⁹ VELLA – SANSONE 2020.

²⁰ HERNÁNDEZ 2020.

²¹ BALZAN 2020.

²² Bővebben lásd: PÉNZVÁLTÓ 2020.

²³ *Ibid.*

Egyiptom, Görögország, a Ciprusi Köztársaság, az Egyesült Arab Emírségek és Franciaország külügyminiszterei 2020. május 11-én közös nyilatkozatban ítélték el Törökország földközi-tengeri politikáját.²⁴ Az, hogy az Irini tengeri komponensében hajókkal egyelőre két ország, Franciaország (egy fregattal), illetve Görögország (egy fregattal)²⁵ vesz részt, szintén a művelet török- és GNA-ellenes motivációját támasztja alá, illetve élet erősíti.

Mindezekén túl, az Irininek még ez a korlátozott mandátuma sem tűnik azonban könnyedén megvalósíthatónak. Erre a közelmúltban már konkrét példát is láthattunk: június 10-én a műveletben részt vevő görög erőknél nem sikerült megállítaniuk és átvizsgálniuk a tanzániai zászló alatt hajózó Çirkin nevű török hajót, mivel azt török fregattok kísérték a Földközi-tengeren Líbia felé.²⁶ Az EU minden valószínűség szerint a későbbiekben sem fog egy hasonló helyzetben fegyveres összeütközést kockáztatni Törökországgal. Mindent egybevetve, nem teljesen világos tehát, hogyan fog tudni hozzájárulni az Irini a líbiai fegyverembargó kikényszerítéséhez.

6. QUO VADIS EU?

Az Irini művelet következményei az EU számára még jelentősebbek lehetnek, ha figyelembe vesszük azt, hogy az utóbbi hetekben (2020 tavaszán) fordulat következett be a líbiai harcokban. A GNA erői hathatós török támogatással sikeres ellentámadást indítottak a már Tripolit ostromló LNA ellen, amely során stratégiai fontosságú területeket foglaltak vissza Haftar csapataitól.²⁷ Amennyiben az EU továbbra sem áll ki egyértelműen az általa hivatalosan elismert líbiai kormány mellett, és nem gyakorol nyomást Haftar tábornokra, hogy az szüntesse be a fegyveres harcot és térjen vissza a tárgyalóasztalhoz, sőt, az Irinihez hasonló döntésekkel azt a percepciót erősíti, mintha az LNA-t támogatná, azzal nemcsak hitelességét teszi kockára, hanem saját stratégiai érdekei ellen is cselekszik. Az EU befolyása helyett Törökország GNA-ra gyakorolt befolyása nő tovább, miközben az EU egyre inkább elidegeníti magától Ankarát. Ez a veszélyes elegy akár ahhoz is vezethet, hogy a GNA Törökország február végi döntéséhez hasonlóan úgy dönt, nem tartóztatja fel tovább az Európába tartó irreguláris migránsokat.²⁸ Ezt a veszélyt ismerte fel Málta is, amikor kilépett az Irini műveletből, és helyette támogatásáról biztosította a GNA-t. Ahogyan több szakértő is felveti, kérdéses, hogy nem árt-e többet az Irini, mint használ, és nem lett volna-e bölcsőbb inkább el sem indítani a talán túlzottan nagy kompromisszumok árán létrehozott műveletet?²⁹

---

²⁴ MIKHAIL 2020.

²⁵ PATON 2020.

²⁶ SOYLU 2020.

²⁷ Bővebben lásd: MARSAI 2020.

²⁸ *Ibid.*

²⁹ SCAZZIERI 2020, MORAN 2020.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BALZAN, Saviour (2020): *Malta gives ultimatum to EU with threat to veto Irini force commander choice*. 2020.05.20. Forrás: https://www.maltatoday.com.mt/news/national/102460/malta_gives_ultimatum_to_eu_with_threat_to_veto_irini_commanderinchief_choice#.Xt4HEjzobIV (Megtekintve: 2020.06.08.)
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION (2020a): *Életmentés a tengeren és fellépés a bűnözői hálózatokkal szemben*. Az Európai Tanács rendszeresen frissített közleménye. 2020.04.27. Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/saving-lives-sea-february-2018/> (Megtekintve: 2020.06.08.)
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION (2020b): *COUNCIL DECISION on a European Union military operation in the Mediterranean (EUNAVFOR MED IRINI)*. 2020.03.25. Forrás: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6414-2020-INIT/en/pdf> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- CSEH Sándor (2017): *Az Európai Unió földközi-tengeri haditengerészeti missziója és annak logisztikai vonatkozásai*. In: Haditechnika, 51/5, 19–23.
- EUROPEAN EXTERNAL ACTION SERVICE (2020): *Non-paper on EUNAVFORMED Op. Sophia*. 2020.02.12. Forrás: <http://www.statewatch.org/news/2020/feb/eu-eeas-note-coreper-operation-sophia-rescue-5995-20.pdf> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- HERNÁNDEZ, Henár (2020): *The challenges of the European Union's Operation Irini*. 2020.05.22. Forrás: <https://atalayar.com/en/content/challenges-european-unions-operation-irini> (Megtekintve: 2020.06.09.)
- KAIM, Markus – SCHULZ, René (2020): *The EU Will Not Be Able to Enforce the UN Arms Embargo in Libya*. 2020.03.08. Forrás: <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2020C08/> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- LORDOK HÁZA (2016): *Operation Sophia, the EU's naval mission in the Mediterranean: an impossible challenge*. Az Egyesült Királyság Parlamentje Lordok Háza Európai Unió Ügyek Bizottságának jelentése. 2016.05.23. Forrás: <https://publications.parliament.uk/pa/ld201516/ldselect/ldeucom/144/14402.htm> (Megtekintve: 2020.06.08.)
- MANARANCHA, Martin (2020): *German Cabinet Extends Anti-Piracy Mission In Horn Of Africa*. 2020.04.30. Forrás: <https://www.navalnews.com/naval-news/2020/04/german-cabinet-extends-anti-piracy-mission-in-horn-of-africa/> (Megtekintve: 2020.06.08.)

- MARSAI Viktor (2011): *A szómáliai kalózzok és az EU Atalanta-missziója*. In: Nemzet és Biztonság, 2011. május, 66–76.
- MARSAI Viktor (2020): *Európa lépésenként – a líbiai katonai helyzet átalakulása*. 2020.05.26. Forrás: https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/05/20200526_HORIZONT_8_marsai_viktor_europa_lepesenkentserben_a-libiai_katonai_helyezet_atalakulasa_elemzes.pdf (Megtekintve: 2020.06.05.)
- MEGERISI, Tarek (2020): *EU's 'Irimi' Libya mission: Europe's Operation Cassandra*. 2020. 04. 03. Forrás: <https://euobserver.com/opinion/147968> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- MIDDLE EAST MONITOR (2020): *Sarraj rejects Operation IRINI, accuses Europe of siding with Haftar*. 2020.04.25. Forrás: <https://www.middleeastmonitor.com/20200425-sarraj-rejects-operation-irini-accuses-europe-of-siding-with-haftar/> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- MIKHAIL, George (2020): *Egypt announces international anti-Turkey alliance*. 2020.05.31. Forrás: <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/05/egypt-anti-turkey-alliance-libya-mediterranean-waters.html> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- MOLNÁR Anna (2019): *Az EUNAVFOR MED Sophia művelet*. In: Molnár Anna – Komlósi Orsolya (szerk.): *Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata. Párbeszéd és konfliktusok*. Dialóg Campus. 95–123.
- MORAN, James (2020): *Operation Irimi in Libya. Part of the solution, or part of the problem?* 2020.04.02. Forrás: <https://www.ceps.eu/operation-irini-in-libya/> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- PATON, Callum (2020): *EU mission launches French and Greek vessels to enforce Libya embargo*. 2020.05.15. Forrás: <https://www.thenational.ae/world/europe/eu-mission-launches-french-and-greek-vessels-to-enforce-libya-embargo-1.1019968> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- PÉNZVÁLTÓ Nikolett (2020): *Törökország líbiai háborúja*. 2020.04.23. Forrás: https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2020/04/20200423_HORIZONT_2_penzvalto_nikolett_torokorszag_libiai_haboruja_elemzes_vegleges.pdf (Megtekintve: 2020.06.05.)
- SCAZZIERI, Luigi (2020): *The EU's new Libya operation is flawed*. 2020.04.08. Forrás: <https://www.cer.eu/insights/eus-new-libya-operation-flawed> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- SOYLU, Ragip (2020): *Drama in the Med: Greek navy tries to stop cargo ship accompanied by Turkish frigates*. 2020.06.10. Forrás: <https://www.middleeasteye.net/news/greece-turkey-libya-navy-cargo-ship-standoff> (Megtekintve: 2020.06.10.)

- SUNDERLAND, Judith (2020): *EU Turns Its Back on Migrants in Distress*. 2020.02.18. Forrás: <https://www.hrw.org/news/2020/02/18/eu-turns-its-back-migrants-distress> (Megtekintve: 2020.06.05.)
- TARDY, Thierry (2017): *Operation Sophia's world – Changes and challenges*. European Union Institute for Security Studies, 2017/32. 2017.11. Forrás: https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Brief%2032%20Operation%20Sophia_0.pdf (Megtekintve: 2020.06.08.)
- VELLA, Matthew (2020a): *Malta vetoes Irini spending after withdrawing from EU naval mission*. 2020.05.08. Forrás: https://www.maltatoday.com.mt/news/europe/102202/malta_withdraw_eu_naval_mission_irini_veto_spending#.Xt4FYD0zbIU (Megtekintve: 2020.06.08.)
- VELLA, Matthew (2020b): *EU foreign minister plays down Malta deal on Irini withdrawal*. 2020.05.12. Forrás: https://www.maltatoday.com.mt/news/europe/102306/eu_foreign_minister_plays_down_malta_deal_on_irini_withdrawal#.Xt4GNT0zbIU (Megtekintve: 2020.06.08.)
- VELLA, Matthew – SANSONE, Kurt (2020): *Robert Abela in Tripoli: Malta, Libya agree on coordination units to tackle migration*. 2020.06.02. Forrás: https://www.maltatoday.com.mt/news/national/102612/robert_abela_in_tripoli_to_meet_gna_leader_fayez_alsarraj_for_talks_on_immigration_coordination_units#.Xt9MF-ZxfIU (Megtekintve: 2020.06.09.)
- WINTOUR, Patrick (2019): *Libya arms embargo being systematically violated by UN states*. 2019.12.09. Forrás: <https://www.theguardian.com/world/2019/dec/09/un-says-member-states-violating-libya-arms-embargo> (Megtekintve: 2020.06.05.)

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András, Tóth Klaudia

Lektorálta: Marsai Viktor

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Pénzváltó Nikolett, Vargha Márk, 2020

© Migrációkutató Intézet, 2020

ISSN 2677-1780